

2 Kr 2,1-11 *I stalo se, když Hospodin chtěl vzít Elijáše ve vichru vzhůru do nebe, že Elijáš s Elišou se právě ubírali z Gilgálu. Elijáš řekl Elišovi: „Zůstaň zde, protože mě Hospodin posílá do Bét-elu.“ Eliša mu odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I sestoupili do Bét-elu. Proročtí žáci, kteří byli v Bét-elu, vyšli k Elišovi a otázali se ho: „Víš, že Hospodin dnes vezme tvého pána od tebe vzhůru?“ Odpověděl: „Vím to také. Mlčte!“ A Elijáš mu řekl: „Elišo, zůstaň zde, protože Hospodin mě posílá do Jericha.“ Odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I přišli do Jericha. Proročtí žáci, kteří byli v Jerichu, přistoupili k Elišovi a řekli mu: „Víš, že Hospodin dnes vezme tvého pána od tebe vzhůru?“ Odpověděl: „Vím to také. Mlčte!“ Tu mu řekl Elijáš: „Zůstaň zde, protože Hospodin mě posílá k Jordánu.“ Odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I šli oba spolu. Padesát mužů z prorockých žáků šlo za nimi a postavilo se naproti nim v povzdálí; a oni oba stáli u Jordánu. Elijáš vzal svůj plášť, svinul jej, udeřil do vody a ta se rozestoupila, takže oba přešli po suchu. A stalo se, jak přešli, že Elijáš řekl Elišovi: „Požádej, co mám pro tebe udělat, dříve než budu od tebe vzat.“ Eliša řekl: „Ať je na mně dvojnásobný díl tvého ducha!“ Elijáš mu řekl: „Těžkou věc si žádáš. Jestliže mě uvidíš, až budu od tebe brán, stane se ti tak. Jestliže ne, nestane se.“ Pak šli dál a rozmlouvali. A hle, ohnivý vůz s ohnivými koni je od sebe odloučil a Elijáš vystupoval ve vichru do nebe.*

Mk 9,2-9 *Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš jen Petra, Jakuba a Jana a vyvedl je na vysokou horu, kde byli sami. A byl proměněn před jejich očima. Jeho šat byl zářivě bílý, jak by jej žádný bělič na zemi nedovedl vybělit. Zjevil se jim Eliáš a Mojžíš a rozmlouvali s Ježíšem. Petr promluvil a řekl Ježíšovi: „Mistře, je dobré, že jsme zde; udělejme tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Nevěděl, co by řekl, tak byli zděšeni. Tu přišel oblak a zastínil je a z oblaku se ozval hlas: „Toto jest můj milovaný Syn, toho poslouvejte.“ Když se pak rychle rozhlédli, neviděli u sebe již nikoho jiného, než Ježíše samotného. Když sestupovali s hory, přikázal jim, aby nikomu nevypravovali, co viděli, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých.*

I. Země

I viděli praotcové, jak krásná je naše země, samé mléko a strdí... Něco na ten způsob si vyprávěli lidé v mnoha koutech světa a byla v tom vyprávění i trocha hořkosti: jak krásně bývalo, a už není (dle národy

můžete pak popustit uzdu fantazii při hledání, kdo za to může, že už nežijeme ve starých zlatých časech).

Je to tak i v bibli: krásnou zemi nám dal Bůh. „Až se v ní zabydlíte a zbohatnete, pozor, abyste si nezačali myslet, že to bylo díky vašemu umu, důvtipu či schopnostem,“ varoval kdysi Mojžíš: „Nezapomeňte, že to byl a je Boží dar!“ Předávali si to tak po celé generace. Jenže pak jim do té země kdosi vpadl, Hospodinův chrám zbořil, vzdělané a schopné odvedl do zajetí. Jak se to mohlo stát? dohadovali se (a na odpovědi se neshodli). Zavinili jsme to? Čím? A hlavně: jak z toho ven?

V roce 2024 po Kristu nás v Čechách a na Moravě asi netrápí, jak to tam tehdy přesně bylo. Bible z toho něco málo líčí a doprostřed těch střípků vkládá příběhy několika proroků – což byli lidé, kteří vyřizovali něco hodně důležitého: něco, co by mohlo být důležité i dnes. Proto ta vyprávění ostatně čteme.

II. Kabát

„Zlaté prý ty staré doby bývaly, a tolik se to pokazilo,“ říkávalo se mezi lidmi, „jak z toho ven?“ Přemítal o tom i jistý Eliáš a byl by řešení rád hledal v síle, třeba v takové, jakou mají živelní pohromy, ale ono ne: nebyl v těch úkazech Hospodin. Zato byl v tichém a jemném hlasu. Ten tichý hlas Eliáše pověřil, ať se přestane litovat. Má za úkol ustanovit hned dva krále a jednoho proroka (místo sebe). Znáte-li jména těch králů, klidně je zase zapomeňte. Důležití tu nejsou oni, ale to ustanovení, konkrétně pomazání (něco jako korunovace): to aby bylo jasné, že je tu autorita, která je ještě nad nimi (nikoli prorokova, ten to jenom vyřizuje, ale autorita Boží). To platí pro politiky dodnes, ať si to připouštějí, nebo ne.

Také toho nového proroka měl Eliáš uvést do funkce. Udělal to tak, že přes něj beze slova hodil svůj plášť, když ho našel při orbě na poli. Prý to bylo srozumitelné znamení: jsi můj (v tomto případě rozumějte Hospodinův). Ten pod pláštěm se jmenuje Eliša či Elizeus, což znamená Bůh je moje spása. O mnoho víc o něm nevíme. Ta zvláštní pantomima na poli trochu připomíná ochranné křídlo nebo žehnající ruku Boží nebo oblak spřízněných svědků – tak nějak přistává tomu člověku na hlavě prorocký plášť. Co všechno se člověku děje v hlavě a v srdci při setkání s Božím požehnáním a jak ho to změní, to se tu nelíčí, zůs-

tává to pod pláštěm. Všem, kdo by chtěli kontrolovat, má-li něčí víra správnou provozní teplotu, nezbyvá než mlčení respektovat: co Bůh přikryl, člověk neodkrývej.

III. Vůz

I stalo se, že se Hospodin rozhodl vzít Eliáše vzhůru do nebe, a taky to udělal a přihlízející líčili, že viděli ohnivý vůz a ohnivé koně. Eliáš tu poněkud opouští dějiny, které se dají zachytit třeba v letopočtech, a jeho příběhy dostávají jiný úkol. Jazyk blízký pověstem a legendám tu obrazem nanebevzetí vyjadřuje, že se v budoucnu ještě prokáže, jak důležitý je Eliáš pro lidi, a že to není záchránce typu blanických rytířů, ale že je zcela ve službách Hospodinových: na nebe sám od sebe odejít nemůže, to je výhradně Boží akce a na Božím rozhodnutí záleží i to, co jednou bude dál.

I stalo se, že se ho Hospodin rozhodl vzít vzhůru, a ono se to jaksi vědělo či tušilo. Kam se Eliáš hnul, tam se proroctví žáci ptali jeho nástupce Elizea, jestli ví, že to dnes nastane. „Vím to a vy mlčte,“ odpovídal jim. Legendární vyprávění líčí, jak chtěl Eliáš odejít a jak ho Elizeus odmítl opustit. A tak se spolu ocitli na pár památných místech: u gilgálského pomníku, který připomínal, jak lid vstoupil v dávných dobách do zaslíbené země, pak v Bét-el u svatyně, kde prý bývalo zlaté tele, a u Jericha, u města, jehož hradby padly za Jozua, a nakonec u Jordánu, kde se kdysi zastavily vody, aby poutníci mohli přejít. Eliáš teď udeřil do řeky svinutým pláštěm a voda se opět zastavila; posluchač slyší, že se tu (pozpátku) připomínají staré děje a že se propojují s tím, co je dnes.

„Víš, že dnes už zůstaneme bez Eliáše?“ ptali se žáci pořád dokola a Elizeus opakuje: „Vím to a vy mlčte.“ Popis ohnivých koní by byl působivý a dobře by se prodával, jenže tady mnohomluvnost dostává meze a tíše (třeba i mlčky) má zaznít něco, co stojí za zapamatování: že Boží povolání a požehnání neskončilo. A my že jsme propojeni s minulostí – neboť dávné Boží požehnání se nevytratilo a naše lidská selhání také ne, ovšem ani Boží odpuštění. A jsme propojeni i s budoucími generacemi, k nimž se má naše srdce a mysl obrátit, a s budoucími událostmi, kterých se zpravidla spíš obáváme, ale i u těch bude Bůh.

IV. Hora

Petr, Jakub a Jan, žáci Ježíšovi, vyprávěli, jak je vzal Ježíš na kterousi horu a jak byl před jejich zraky proměněn: stál tam v zářivě bílém rouchu a rozmlouval s Mojžíšem a Eliášem, kteří symbolizují Boží požehnání minulých dob i těch budoucích. Nevíte-li si s tou scénou rady, nejste sami, ani učedníci ne. Prožili cosi, jako když vám na hlavě přistane prorocký plášť, a vyložit to neuměli. „Co kdybychom tu zůstali a už se odtud nehli?“ povídá poněkud zmateně Petr a v tom ho přeruší hlas z nebe: „Toto je můj milovaný syn, toho poslouvejte.“ Rozhlédli se, Eliáš s Mojžíšem jsou ti tam, zůstal tu jen Ježíš a s ním to minulé i budoucí Boží požehnání. Toho poslouvejte.

„Víš, co jsme zažili a co to znamená?“ povídali učedníci. „Vím a vy mlčte,“ řekl jim Ježíš. Protože teď je ještě čeká cesta, která nemá dobrý konec. Až ji Ježíš projde až do toho konce a až učedníci porozumí, že na smrt odpověděl Bůh vzkříšením, pak teprve nastane čas, aby mluvili. Aby řekli všem, kdo oplakávají minulost a bojí se příštích dnů: když vám Mojžíš s Eliášem zmizí z očí a když vám časy, ve kterých žijete, rozhodně nepřipadnou zlaté, nepohřbívejte kvůli tomu naději. Čas se naplňuje, jak má, a s Božím synem – *toho* poslouvejte! – je vám Boží království nečekaně blízko.

Požehnání

Když vám Boží požehnání splývá jen s minulostí, když se vám to, co je teprve před námi, ztrácí v obavách, a když vám časy, které prožíváme, nepřijdou dobré, nepohřbívejte kvůli tomu naději. Čas se naplňuje a s Božím synem je vám Boží království nečekaně blízko.

Na Boží věrnost je spolehnutí, co slíbil, to splní a neopustí vás.

Tak ať vám jeho milost naplňuje dny pokojem:

vždyť Boží odpuštění vás zbavuje neúnosných břemen,

Boží láska v Kristu vás provází dnem i nocí

a Duch svatý vás inspiruje k životu, který stojí za to žít a který umí dát jen Bůh.

Amen.